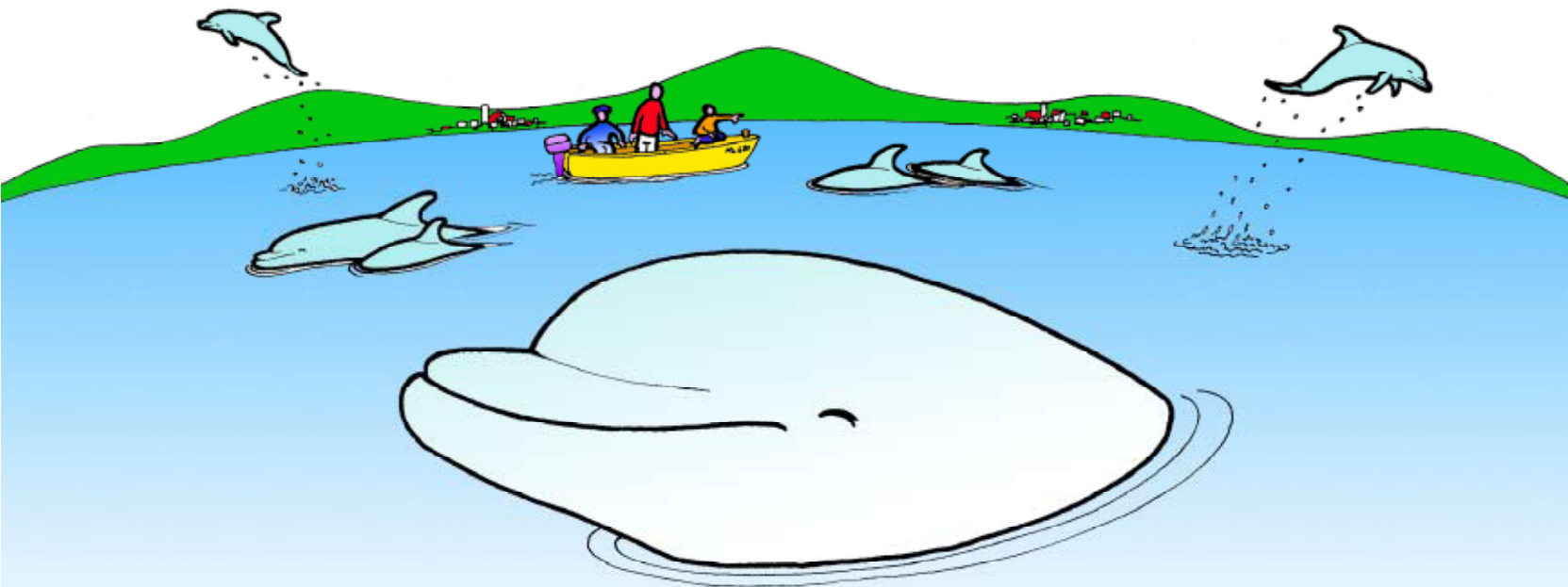

naši prijatelji

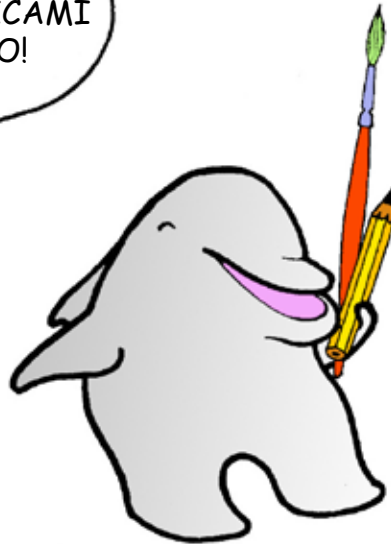
DELFINI

tekst in ilustracije: Giovanni Bearzi

TA KNJIGA JE LAST:

TO KNJIGO LAHKO
S SVOJIMI BARVICAMI
NAREDIŠ ŠE LEPŠO!

naši prijatelji
DELFINI

Tekst in ilustracije: © Giovanni Bearzi (1994)

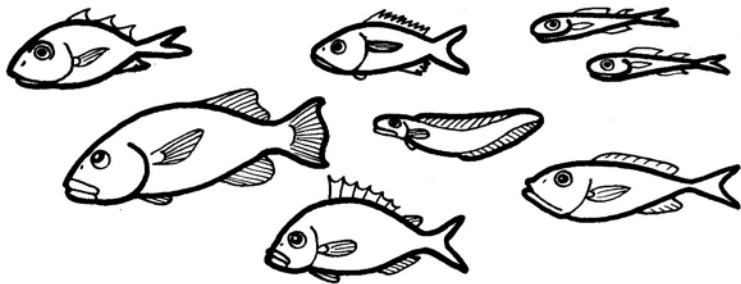
Spletna verzija: © Giovanni Bearzi (2006)

Hvala vam: Brigitte, Nena, Silvia in Maddalena.

Čeprav živijo v vodi, delfini niso ribe;
so **sesalci** in dihajo zrak s pljuči.

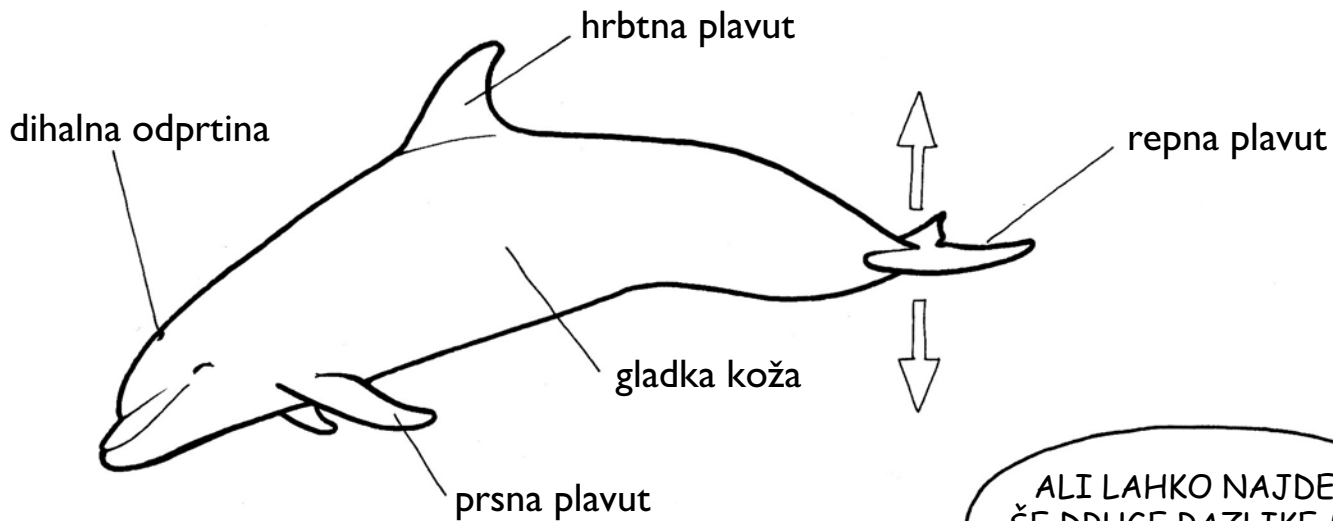
Da bi lahko vdihnili zrak, morajo delfini priplavati
na površje, nato pa zadržijo dih in se potopijo.

Ribe s škrgami dihajo kisik, ki je raztopljen v vodi.

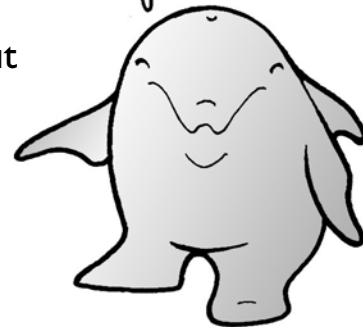
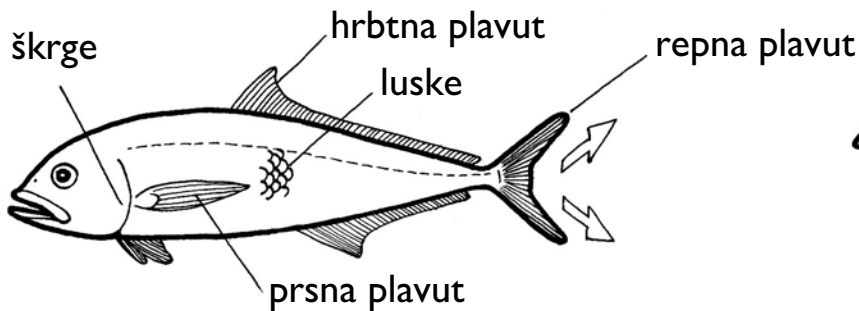
DELFINI DIHAJO
S SVOJIMI NOSNICAMI,
KI SO NA VRHU GLAVE
IN SE IMENUJEJO
"DIHALNA ODPRTINA".

Delfinova repna plavut je **vodoravna** in se pomika gor in dol.
 Ribja repna plavut je navpična in se pomika levo in desno.

ALI LAHKO NAJDEŠ
 ŠE DRUGE RAZLIKE MED
 DELFINI IN RIBAMI?

KDO SO SESALCI?

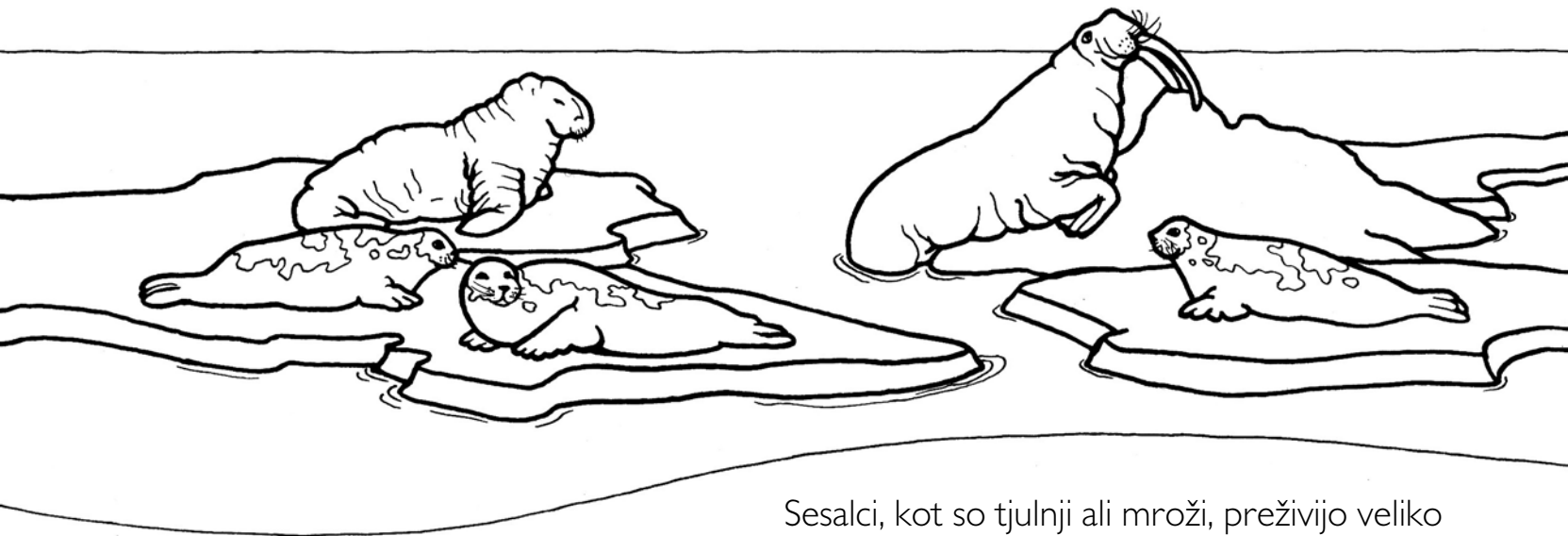
Sesalci so toplokrvne živali.

Ponavadi imajo dlako ali krzno.

Samice sesalcev hranijo mladiče z mlekom
s pomočjo **seskov**.

Vse te živali so sesalci.

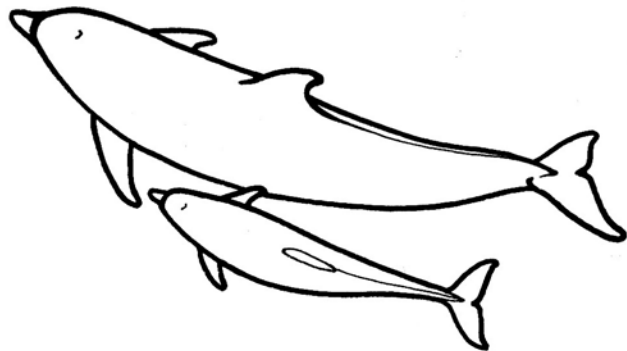

Sesalci, kot so tjujnji ali mroži, preživijo veliko časa v vodi.

Delfini preživijo **celotno življenje v vodi**.

V vodi jedo, počivajo, se pariyo in kotijo mladiče.

Mladički celo sesajo v vodi.

Delfini nimajo dlake ali krzna, temveč je njihovo telo pokrito z debelo plastjo podkožnega maščevja, ki jih varuje pred mrazom.

Skupina delfinov plava v odprtem morju.

Vsak posameznik z **zvoki** sporoča ostalim svoj položaj.

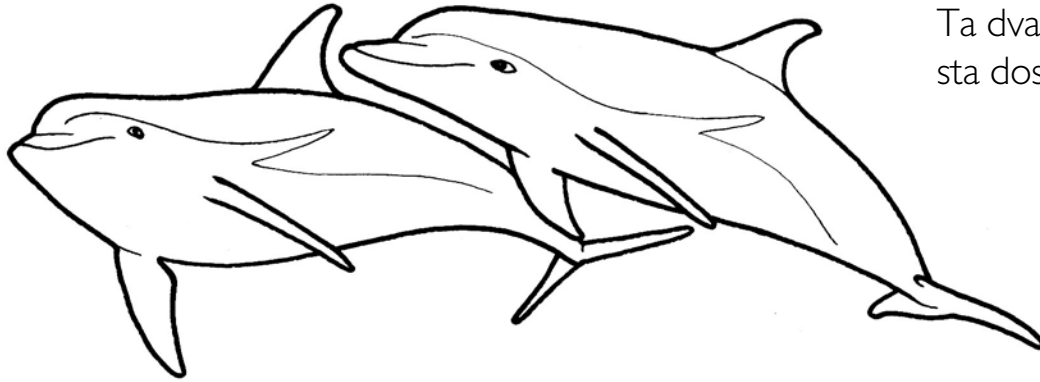

Delfini so **družabne živali**.

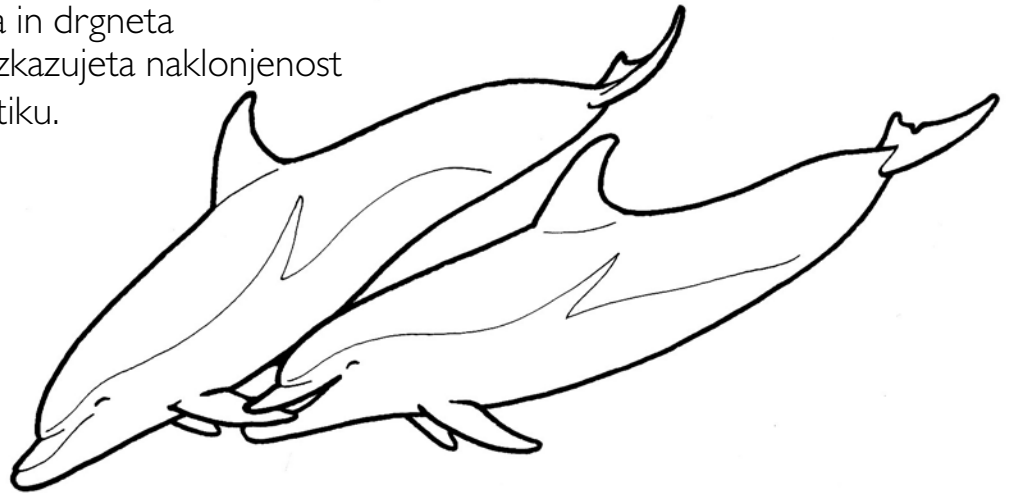
Pogosto živijo v skupinah, ki lahko štejejo tudi več sto živali.

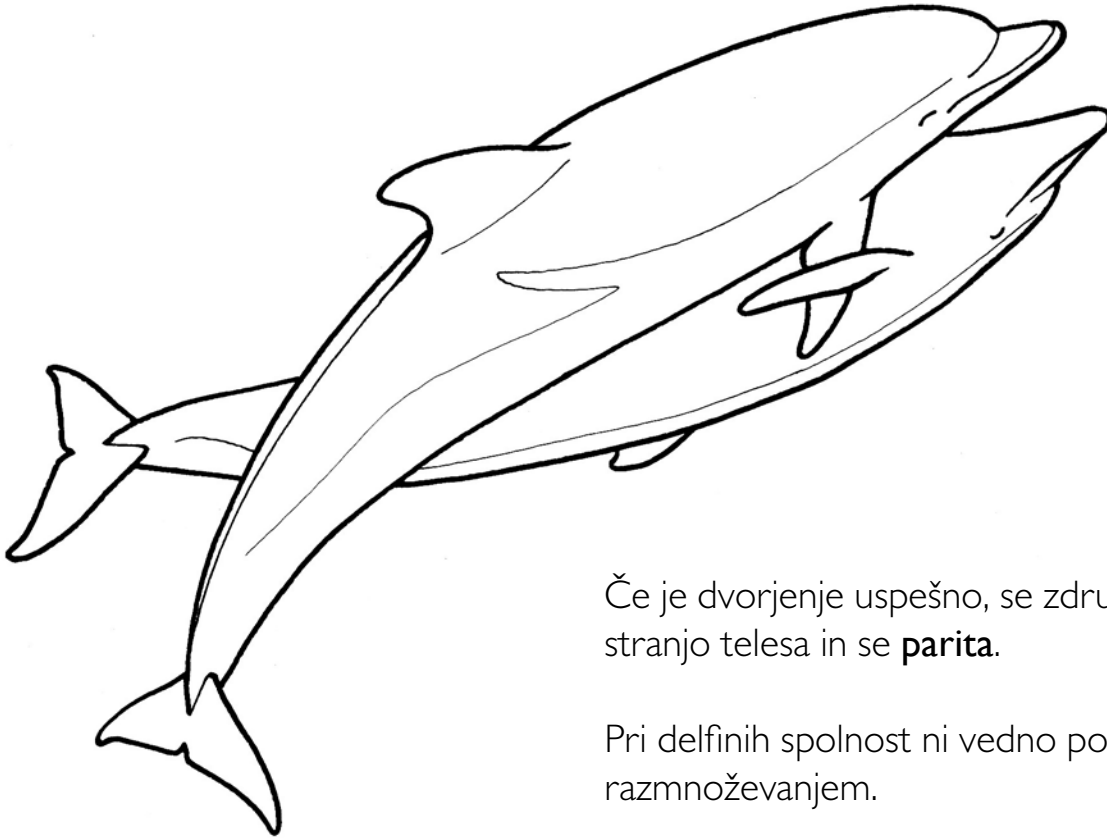
Med člani iste skupine se razvijejo tesne vezi in vsi sodelujejo pri iskanju hrane.

Ta dva delfina, samec in samica, sta dosegla **spolno zrelost**.

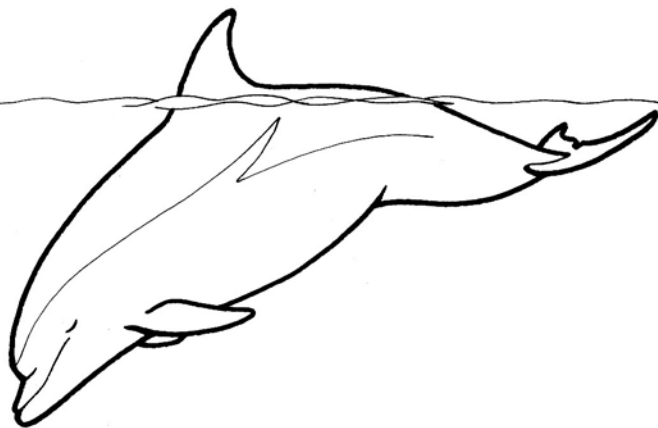
Med dvorjenjem se grizljata in drgneta drug ob drugega. S tem si izkazujeta naklonjenost in željo po medsebojnem stiku.

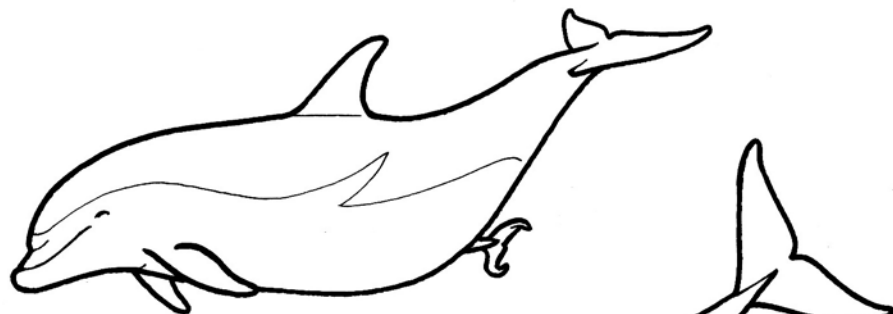
Če je dvorjenje uspešno, se združita s trebušno stranjo telesa in se **parita**.

Pri delfinih spolnost ni vedno povezana z razmnoževanjem.

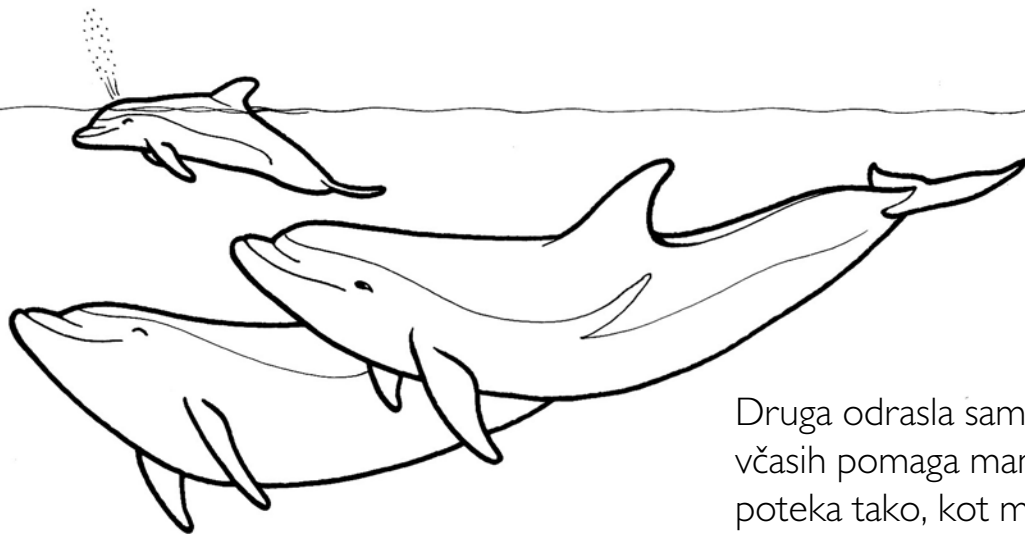
Ta samica bo kmalu **skotila** mladička.
Po enem letu brejosti je njen trebuh že
precej velik.

Ponavadi se najprej prikaže rep
mladička.

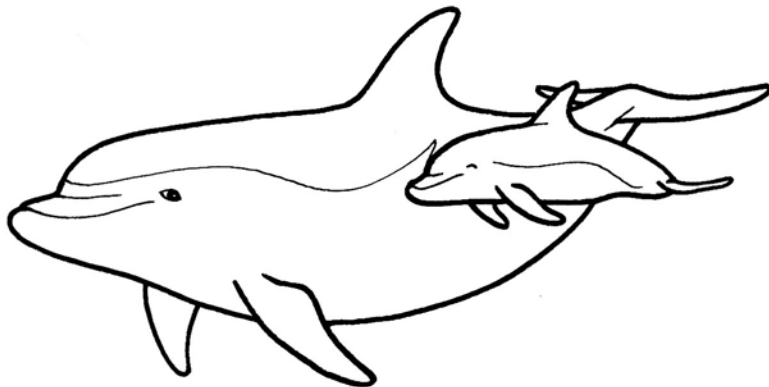
Ko je končno zunaj še glava,
novorojenček hitro zaplava proti
površju, kjer prvič vdihne zrak.

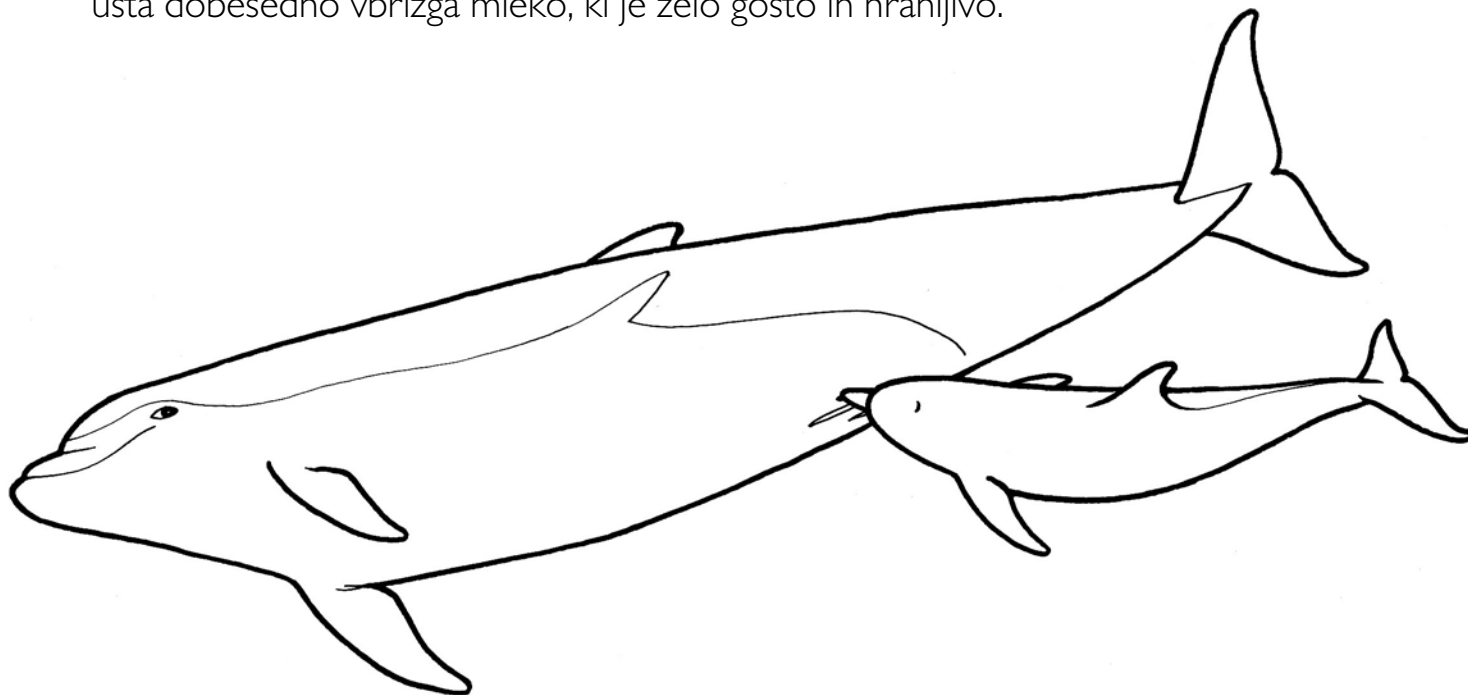
Druga odrasla samica, ki jo imenujemo "teta", včasih pomaga mami in tako poskrbi, da vse poteka tako, kot mora.

Mama z ljubeznijo opazuje svojega malčka, ki z negotovimi gibi plava ob njej.

Kmalu po rojstvu mladiček prvič poskuša **piti mleko**.
Mama s položajem telesa pomaga mladičku najti enega
od dveh seskov.

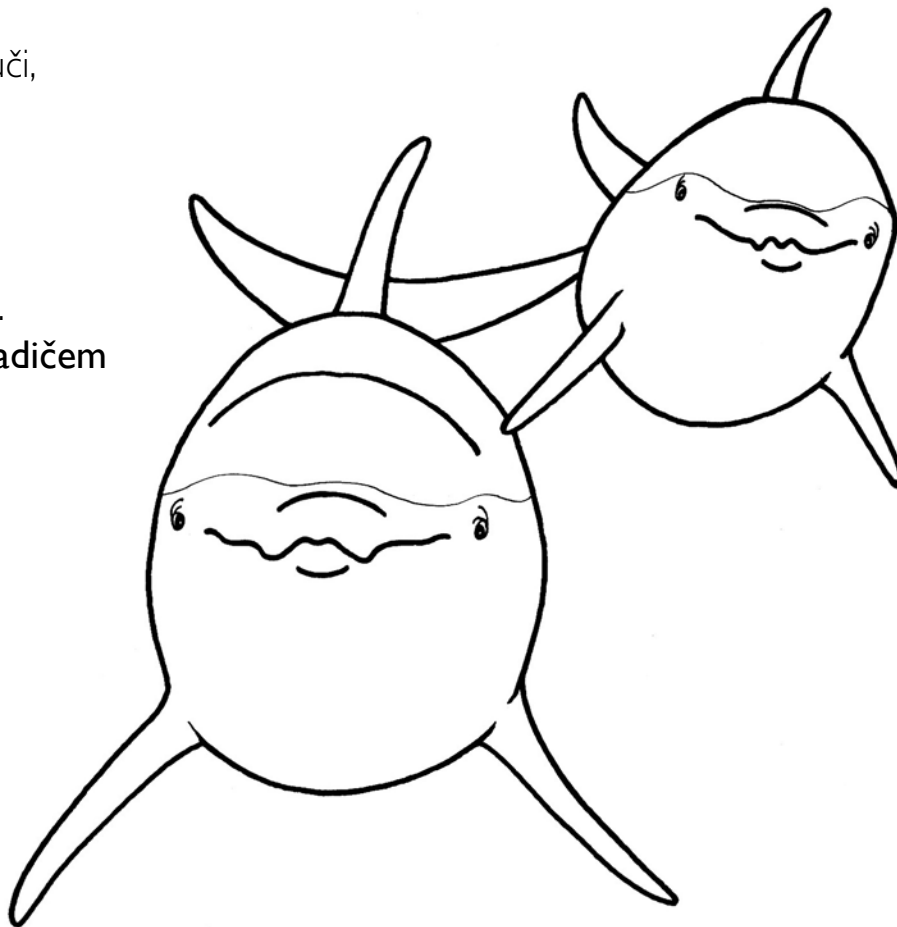
Ko se mladičkova usta dotaknejo seskov, mu mama v
usta dobesedno vbrizga mleko, ki je zelo gosto in hranljivo.

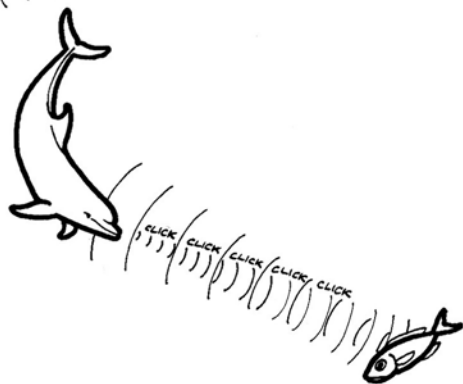
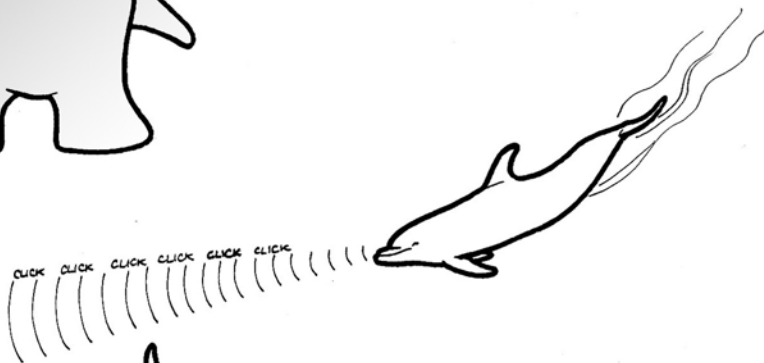
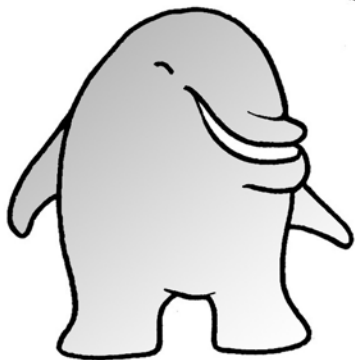
V prvih mesecih življenja poteka sesanje pogosto.

Medtem ko mladič raste, ga mama uči,
kako se samostojno lovi hrano.

Ko je star 18 mesecev, je mladiček
sposoben loviti hrano sam,
vendar bo ostal z mamo še dalj časa.
Pri delfinih je **vez med mamo in mladičem**
zelo močna in dolgotrajna.

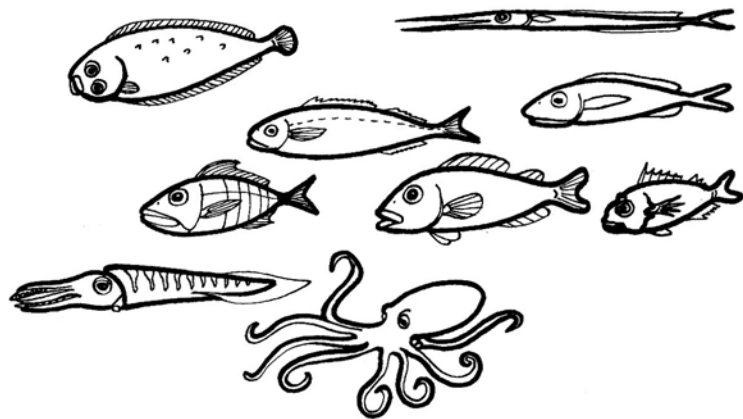

KAKO SE
DELFINI
HRANIJO?

Delfini za iskanje plena v vodi, kjer je vidljivost pogosto slaba, uporabljajo ehlokacijo.

Proizvajajo zvoke, ki jim rečemo "kliki" ali "tleski", nato pa poslušajo njihove **odmeve**.

TUKAJ JE DEL
NAŠEGA PLENA

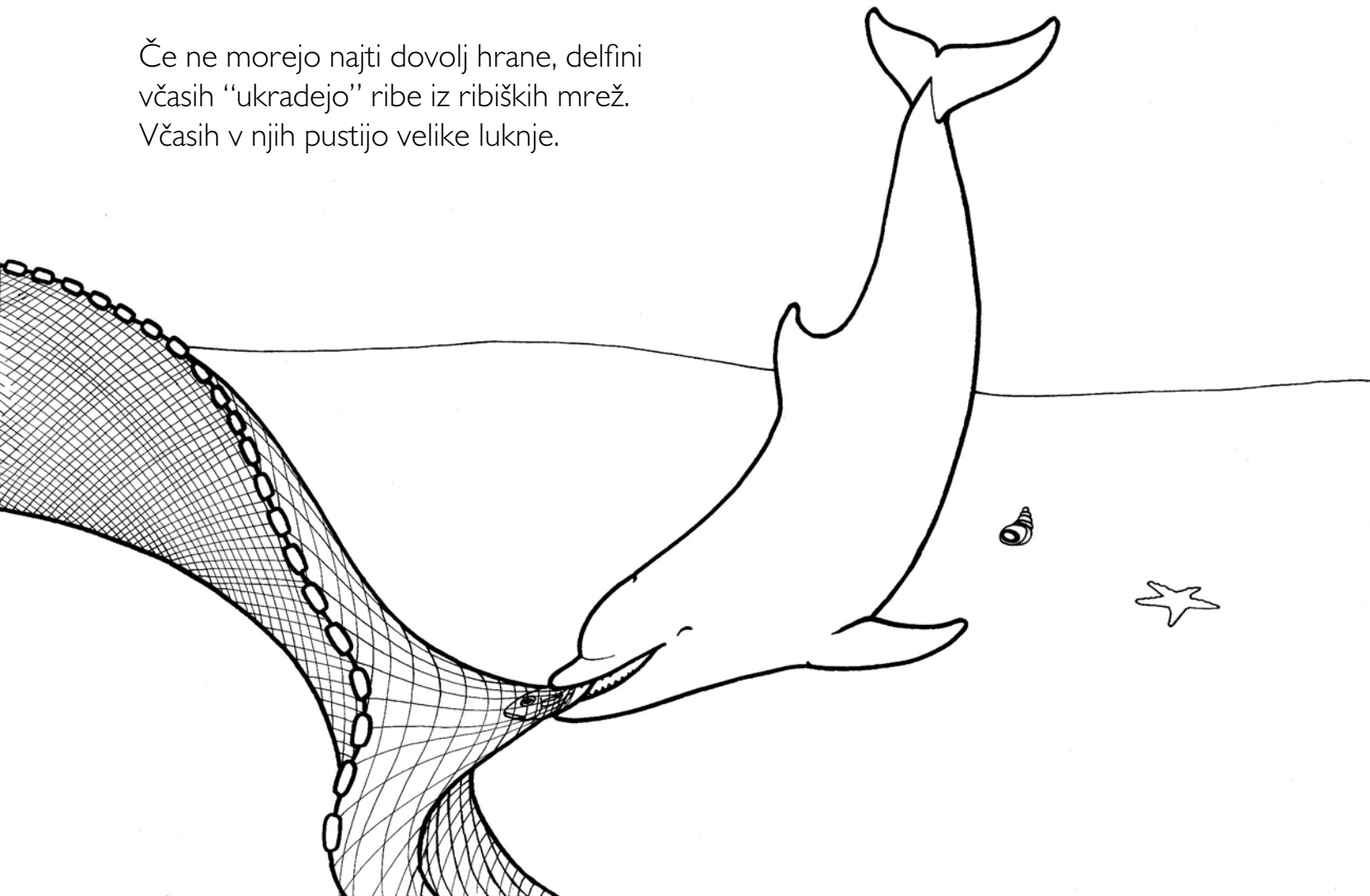

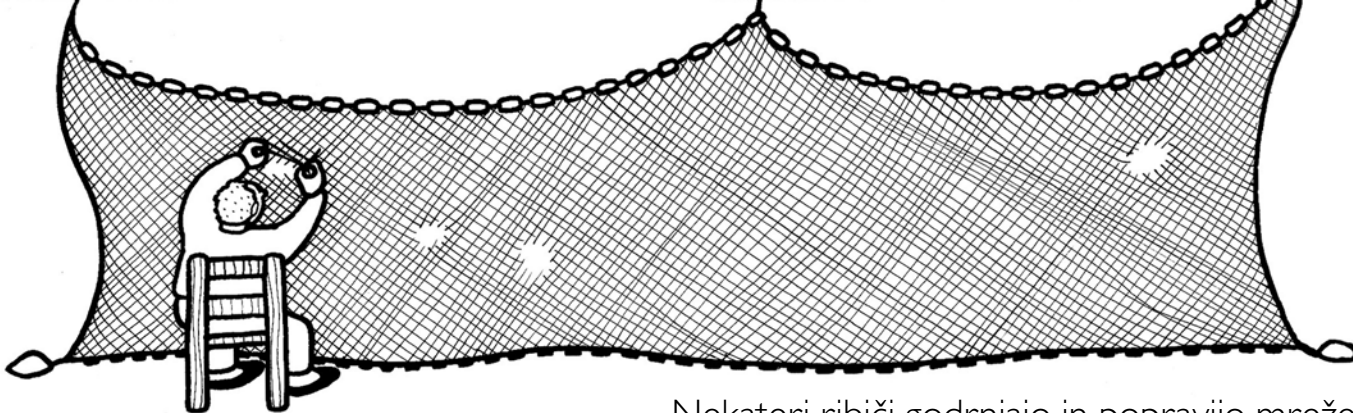
Delfinovi zobje niso narejeni za žvečenje,
temveč zato, da plen zgrabijo.
Ribe in lignji so lahko spolzki prigrizki, zato
so potrebni ostri zobje in močan ugriz.

delfinov zob

Če ne morejo najti dovolj hrane, delfini
včasih "ukradejo" ribe iz ribiških mrež.
Včasih v njih pustijo velike luknje.

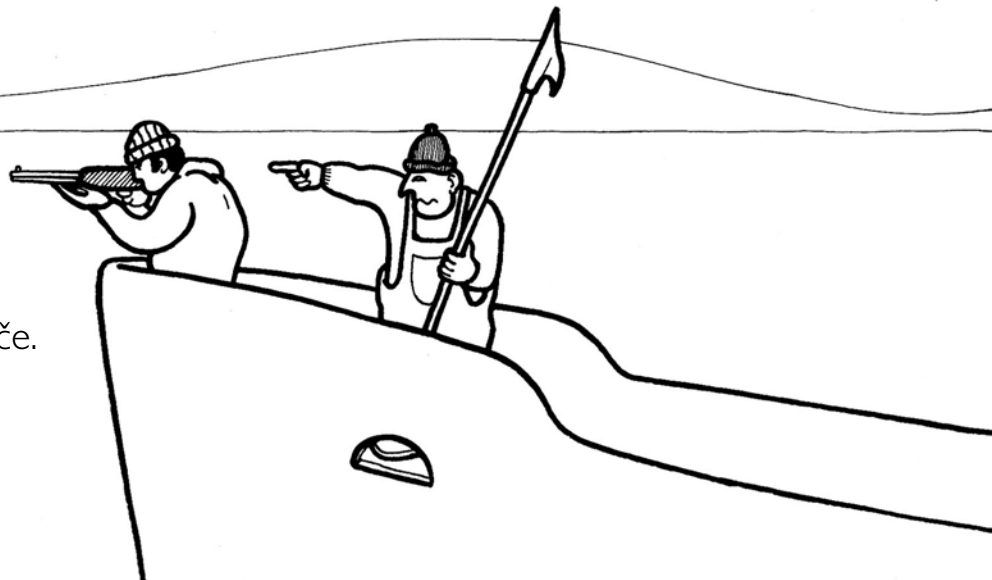

Nekateri ribiči godrnjajo in popravijo mreže. Razumejo, da so delfini del morja in **sprejemajo** te živali, enako kot sprejemajo probleme, ki jih povzročijo veter in valovi.

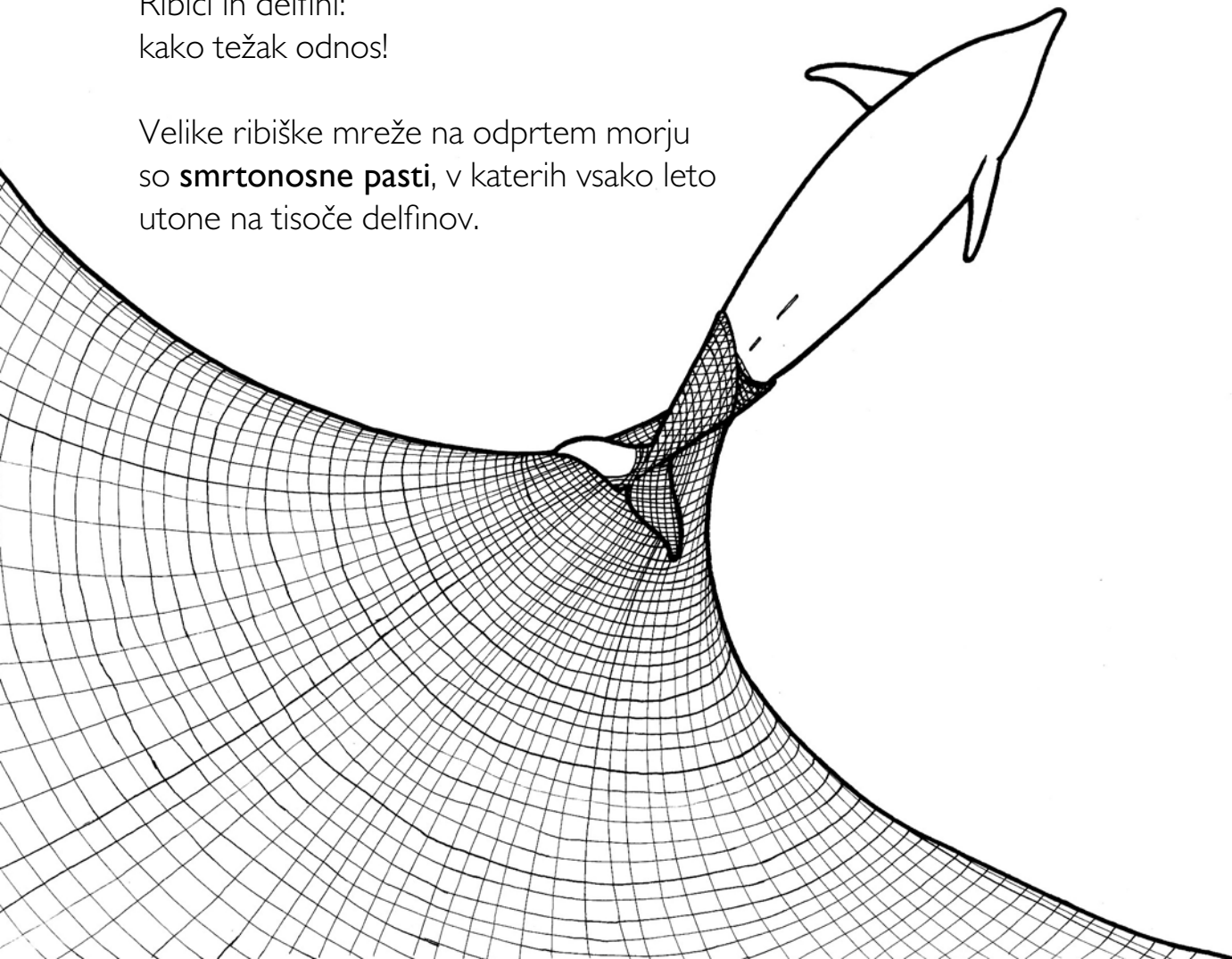

Drugi ribiči se lahko odzovejo drugače.

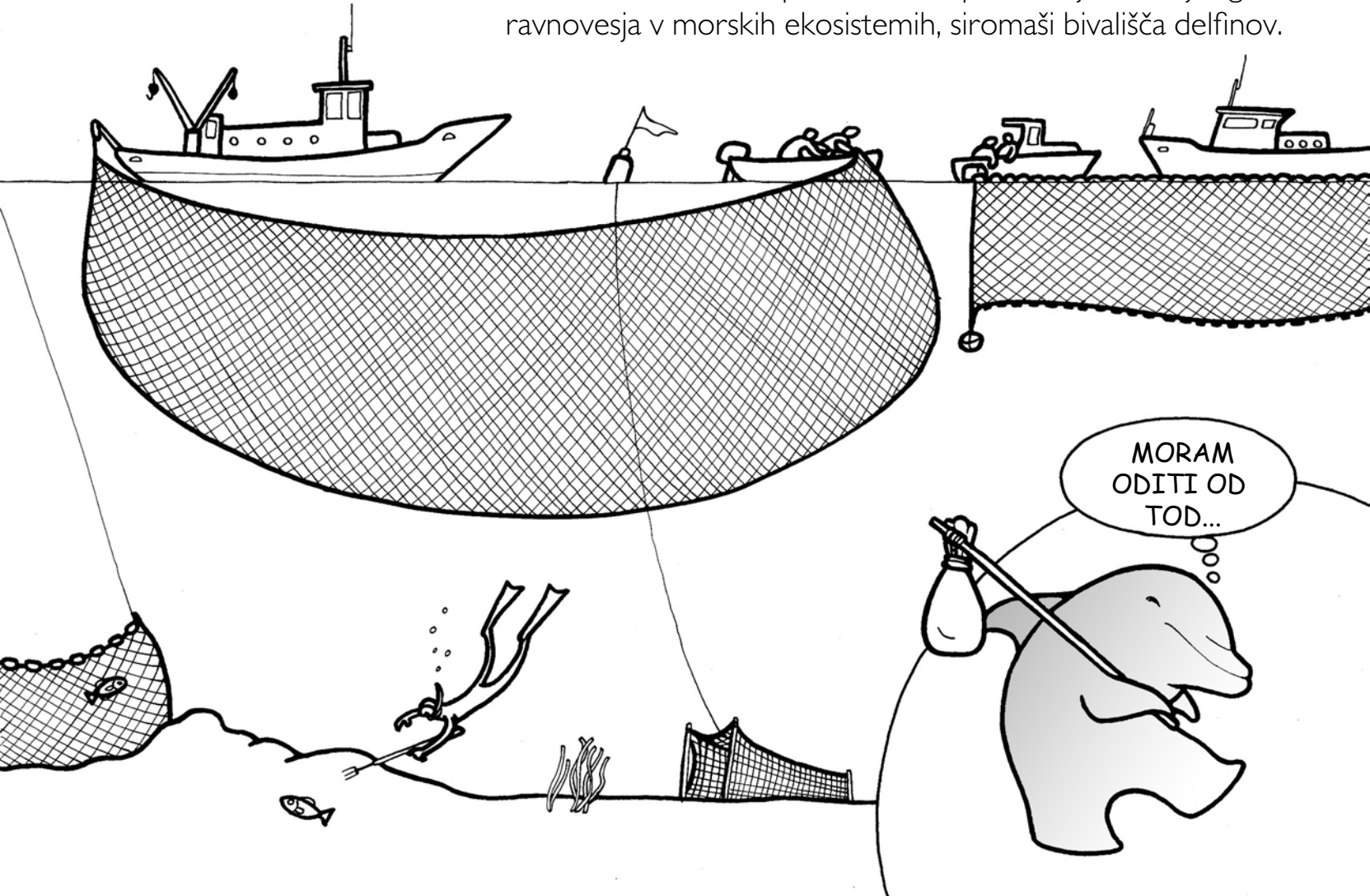

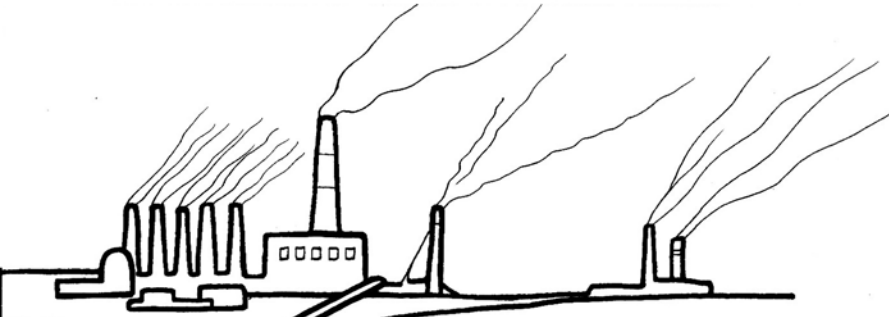
Ribiči in delfini:
kako težak odnos!

Velike ribiške mreže na odprtem morju
so **smrtonosne pasti**, v katerih vsako leto
utone na tisoče delfinov.

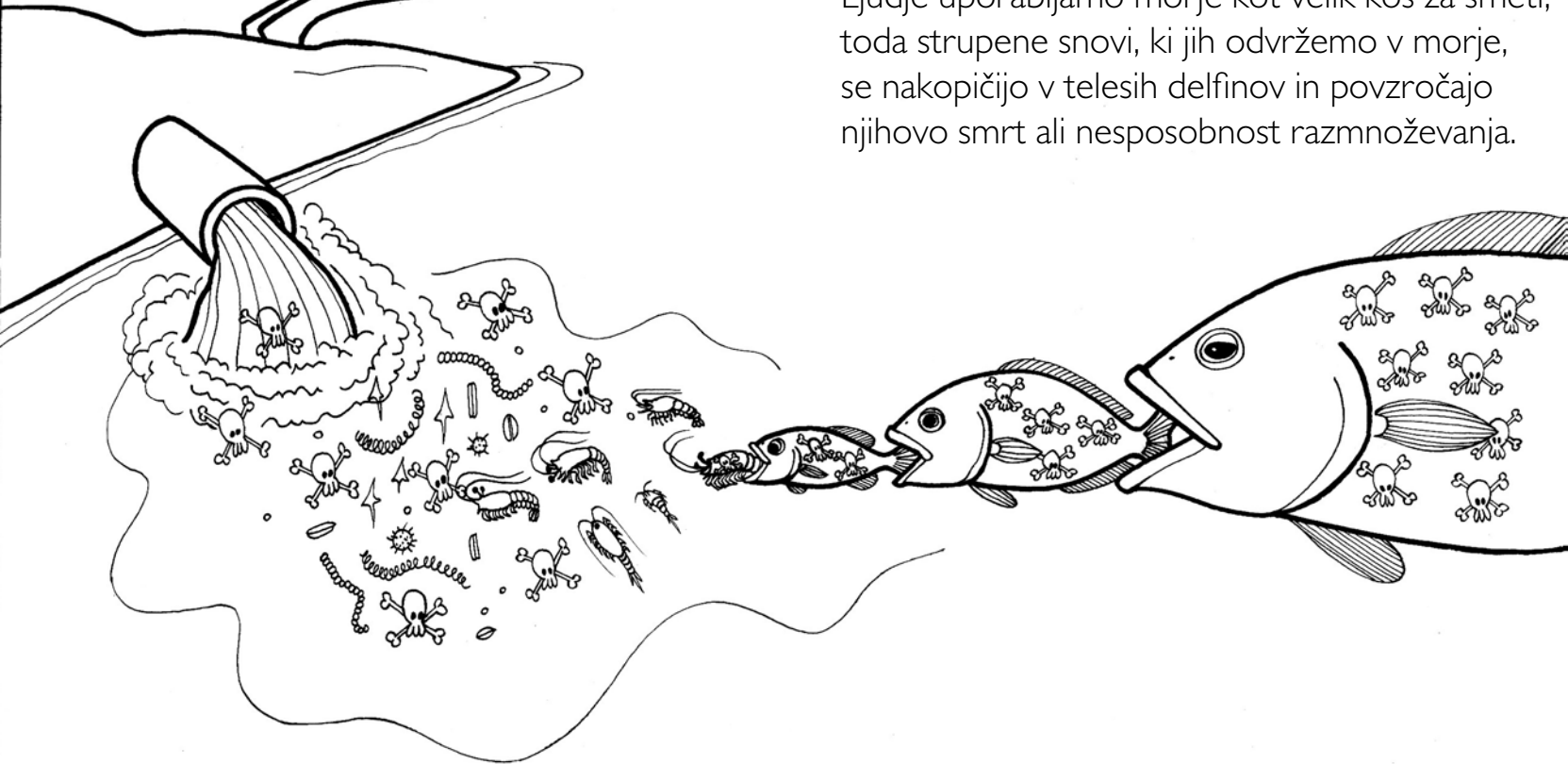
Intenzivni ribolov, ki poteka brez upoštevanja občutljivega ravnovesja v morskih ekosistemih, siromaši bivališča delfinov.

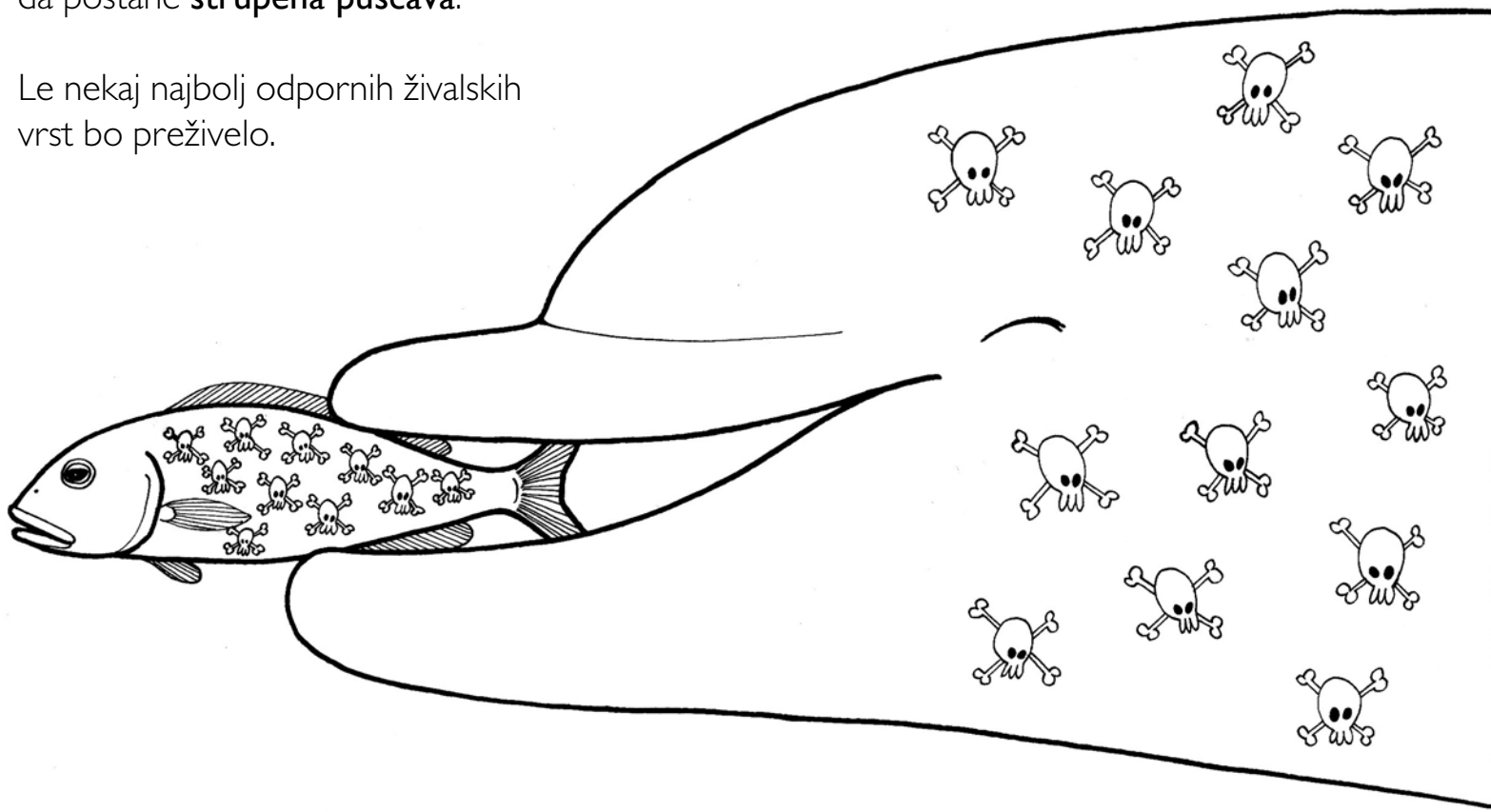
Tudi **onesnaženje vode** ima uničujoče posledice za populacije delfinov.

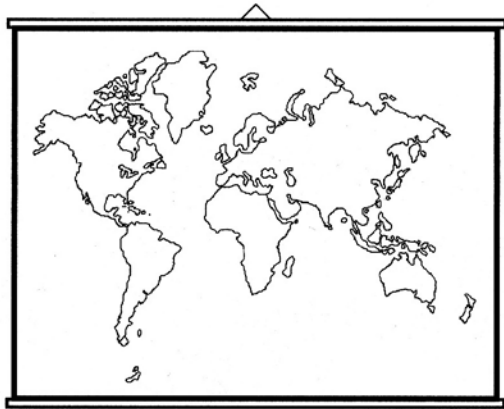
Ljudje uporabljamo morje kot velik koš za smeti, toda strupene snovi, ki jih odvržemo v morje, se nakopičijo v telesih delfinov in povzročajo njihovo smrt ali nesposobnost razmnoževanja.

Morje, polno življenja, je v nevarnosti,
da postane **strupena puščava**.

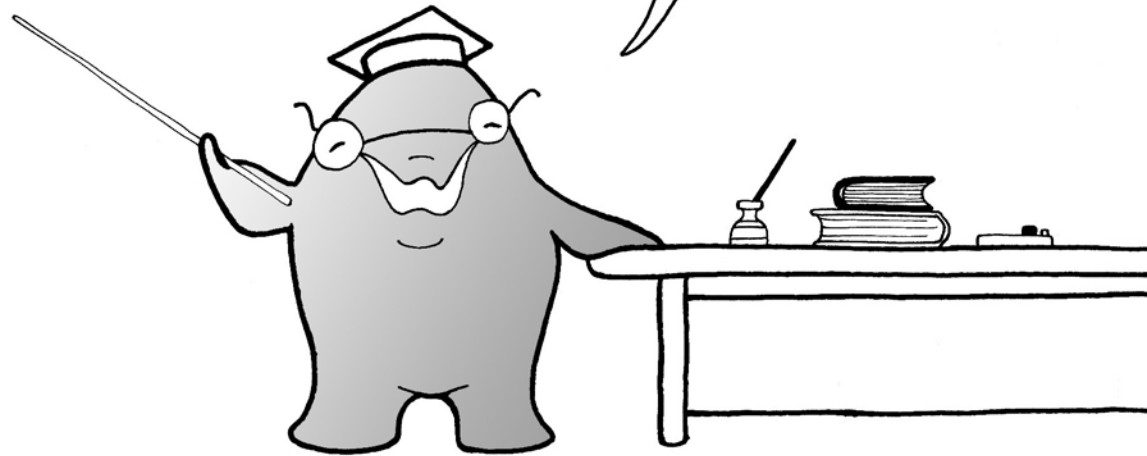
Le nekaj najbolj odpornih živalskih
vrst bo preživel.

Zato so delfini ogroženi v mnogih morjih sveta...

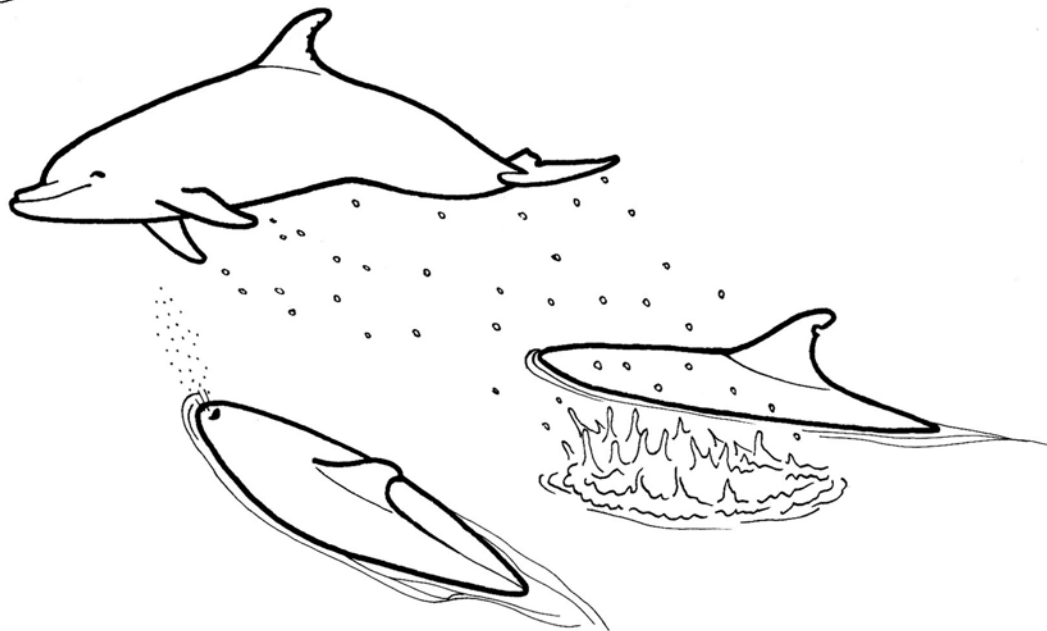
TODA ŠE VEDNO
OBSTAJAJO KRAJI,
KJER DELFINI ŽIVIJO
NORMALNO ŽIVLJENJE !

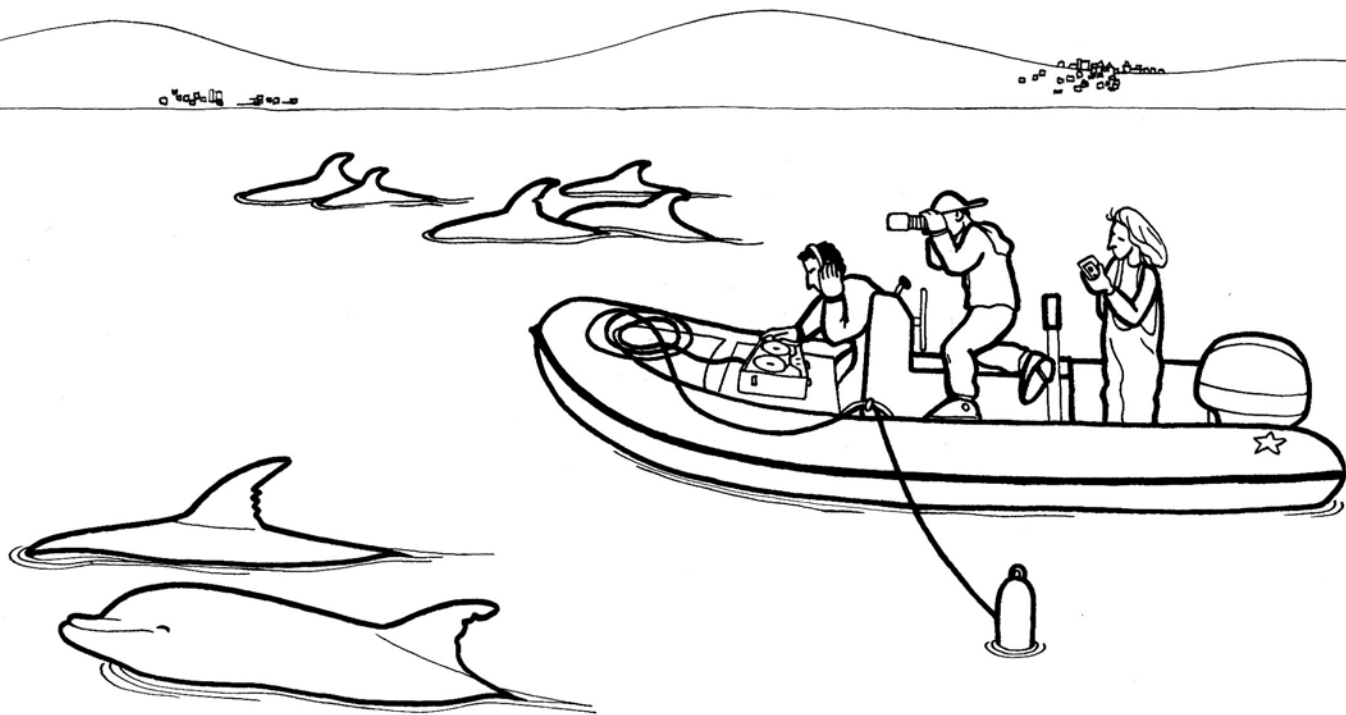

V nekaterih delih sveta delfini in ljudje **sobivajo** v miru.

Na teh območjih ribiči vedo, da so delfini pomemben del morskega ekosistema.

Raziskovalci spremljajo delfine z majhnimi plovili in jih proučujejo, ne da bi jih vznemirjali. Delfine fotografirajo, beležijo njihovo obnašanje ter snemajo njihove "glasove".

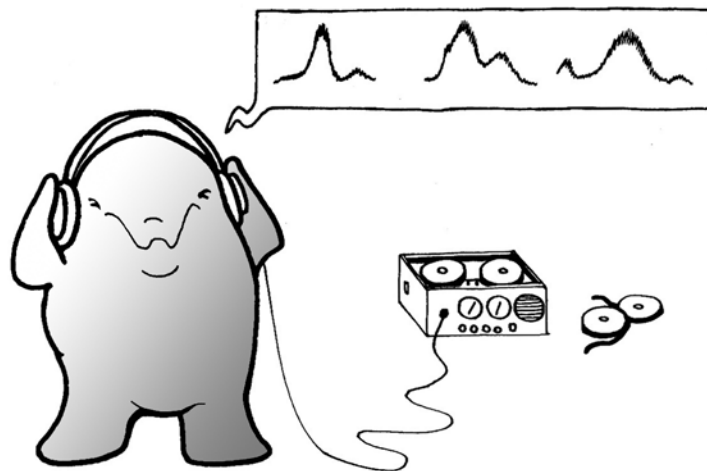

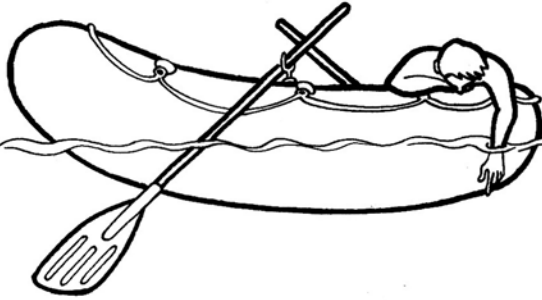
S temi enostavnimi tehnikami je možno odkriti mnogo zanimivih reči.

Raziskovalci delfine ločijo med seboj po **naravnih oznakah** na njihovih hrbtnih plavutih.

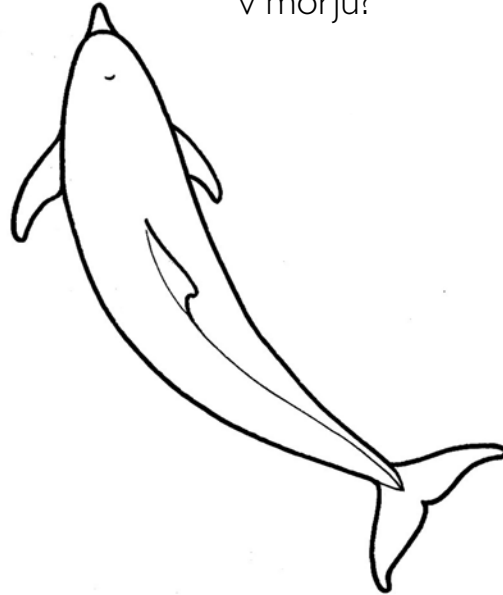
Opazujejo njihove premike, dnevne aktivnosti ter "prijateljstva". Poslušanje neverjetnih zvokov delfinov lahko odkrije mnoge skrivnosti o njih.

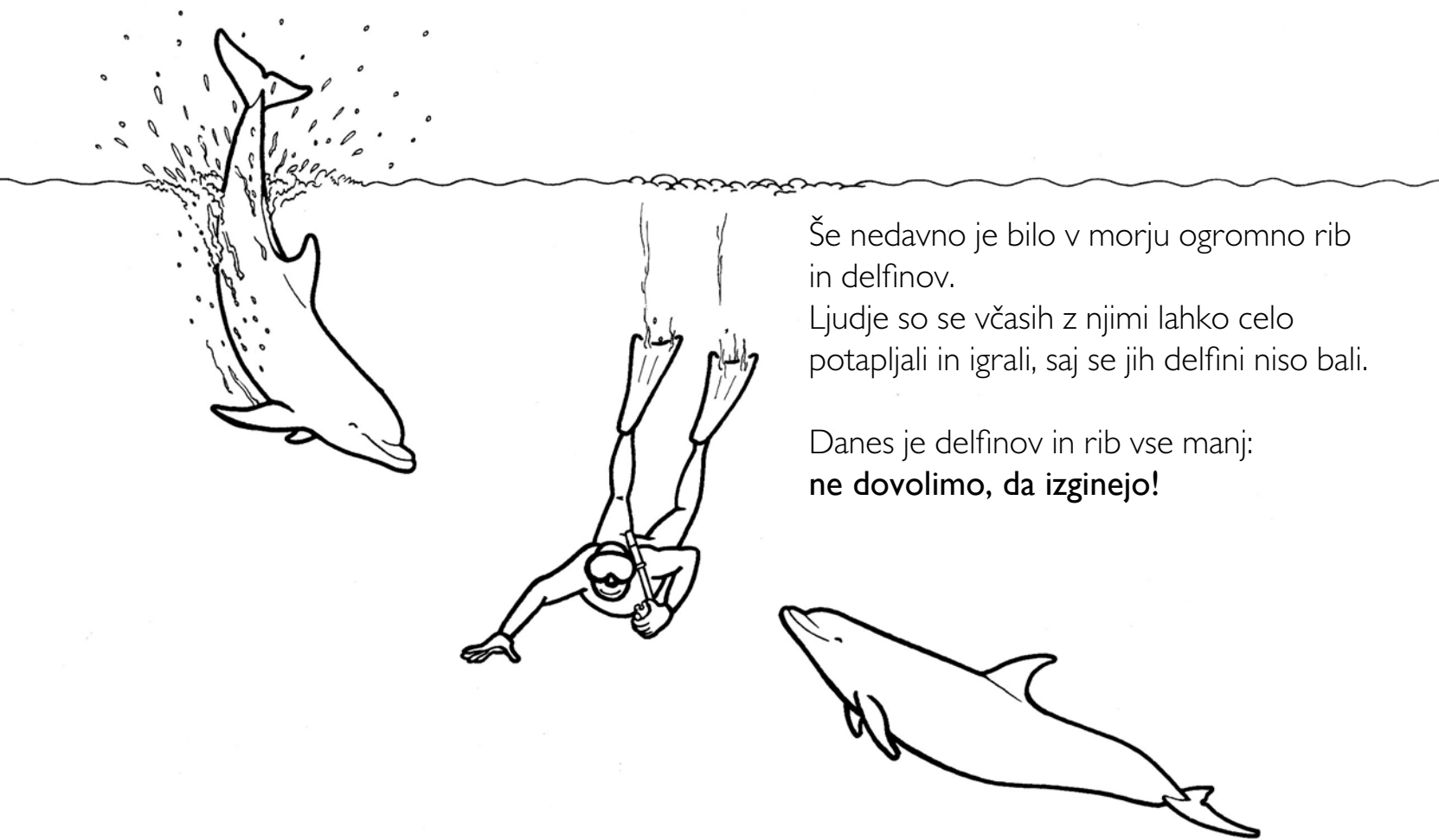

Delfini so neverjetne in elegantne živali.
Vedno jih je **prijetno** opazovati v naravi.
So simpatični, pametni in včasih zelo
prijateljsko razpoloženi.

Ali ne bi bilo lepo, kadar se počutimo osamljene,
odpluti z majhnim čolnom in obiskati naše prijatelje
v morju?

Še nedavno je bilo v morju ogromno rib
in delfinov.

Ljudje so se včasih z njimi lahko celo
potapljali in igrali, saj se jih delfini niso bali.

Danes je delfinov in rib vse manj:
ne dovolimo, da izginejo!

TUKAJ JE NEKAJ
PREPROSTIH
NASVETOV, KAJ
LAHKO STORIŠ

Imej rad in spoštuj **vse** živali, ne samo delfine.

Delfin, človek, kača, pajek, miš, mravlja, stonoga... poskusi razumeti, da ima vsako živo bitje svoje mesto in vlogo v naravi. Dovolj si, da te narava **očara**: vsaka oblika življenja je majhna umetnina, ki si zasluži tvoje zanimanje in spoštovanje.

Zapomni si, da morajo živeti **divje** živali, kot so na primer delfini, medvedje in žirafe, prosto v svojem naravnem okolju, ne pa v živalskih vrtovih in bazenih.

Ne meči smeti v morje ali na svoje dvorišče; svet **je tvoj dom**, zato ga moraš pomagati vzdrževati čistega. Recikliraj papir, steklo in ves material, ki se lahko znova uporabi. Poskušaj se izogibati nepotrebni porabi vode, elektrike, plastike ipd.

Pridruži se organizaciji za zaščito okolja in **podpri** aktivnosti za ohranitev narave.

Giovanni Bearzi raziskuje delfine Sredozemlja od leta 1986, predvsem v Jadranskem in Jonskem morju. Ustanovil in vodil je program raziskovanja in zaščite delfinov na Hrvaškem, ki je dobil "Evropsko nagrado za ohranjanje narave Henry Ford" kot najboljši evropski projekt. Giovanni je vedno skušal združiti svoje znanstveno delo z ozaveščanjem javnosti in izobraževanjem, da bi podprl ohranitev morja. Bil je mentor mnogim študentom in mladim raziskovalcem. Danes deluje kot svetovalec organizacijam kot sta ACCOBAMS in IUCN. Doktoriral je iz zoologije na Univerzi v Baslu (Švica), na temo sredozemskih obalnih delfinov. Od leta 1990 je član upravnega odbora raziskovalnega inštituta Tethys, v letu 2000 pa je postal tudi njegov predsednik. Prav tako je predaval predmet "Ohranitev kitov" kot izredni profesor na Fakulteti za znanosti (Univerza v Benetkah). V letu 2001 je prejel štipendijo "Pew Marine Conservation Fellowship".